

Jak to bylo s ochrannými valy letadel v Klecanech

Skutečností je, že před naším příchodem k jednotce PTN v Klecanech dne 15. února 1945 žádné výkopy či ochranné valy pro letadla neexistovaly. Teprve po leteckém souboji nad klecanským letištěm dne 3. března 1945 předstoupil před nastoupenou jednotku PTN při ranním nástupu do práce vedoucí stavebního oddělení letiště poručík Dix a informoval nás, že bude z příslušníků PTN vytvořeno 5 družstev po 11 mužích, jejichž úkolem bude vybudovat ochranné výkopy pro odstavená letadla k jejich zvýšené ochraně. Poručík Dix byl ve věku mezi třicítkou a čtyřicítkou, vytáhlé až hubené postavy s rachitickou hrudí, která byla obzvláště zdůrazněna, když nám Leutnant Dix s roztaženými pažemi ukazoval jak bude letadlo ve výkopu stát nebo když nám plácáním do vlastních zad se zkříženými pažemi radil, jak se máme zahřát při nedostatečném oblečení.

Podle výkladu poručíka Dixe se mělo jednat o výkopy ve tvaru písmene T, při čemž horní vodorovná část písmene tvořila vlastní výkop do hloubky asi 160-170 cm a svislá část představovala šikmý sjezd pro podvozek letadla až do úrovně spodní podlahy výkopu. Vykopaná zemina pak měla vytvořit okolo výkopu ze 3 stran ochranný val, který se v první fázi vytvářel vyhazováním zeminy lopatou přímo z výkopu, v další fázi, když navršená zemina dosáhla určité výšky, se navážel plechovými stavařskými kolečky tak, že kolečko se naložilo hlínou na dně výkopu, po šikmém sjezdu vyjelo na úroveň okolního terénu a potom po položených fošnách najíždělo z obou stran na již dříve vyházenou zeminu a tam se zemina vysypávala na obě strany navršené navážky. Vše je dobře patrné z již dříve zaslaných skic. Výkopy se lišily podle rozměrů letadla, které v něm mělo být ukryto. K založení výkopu postačilo 8 kolíků vyznačujících rozměry písmene T. Kolíky zatloukal osobně přímo Leutnant Dix.

Již při zmíněném nástupu nás Leutnant Dix informoval o tom, že letiště má zájem s ohledem na situaci na frontách a v souvislosti se stále častějšími nálety hloubkařů na tom, aby ochranné valy (Leutnant Dix mluvil o bunkrech) byly vybudovány co nejdříve s tím, že družstvo, které dokončí vybudování 5 bunkrů dostane mimořádnou dovolenku až do velikonočních svátků a to třeba i na celý týden (dal nám k tomu své čestné slovo německého důstojníka). Ihned po rozdělení na družstva jsme vyfasovali potřebné nářadí (krumpáče, lopaty, kolečka, fošny) a samozřejmě náš zájem se soustředil na možnost rekordního výkopu honorovaného údajně neomezenou dovolenkou. Jedni byli zásadně proti s tím, že přece nebudeme podporovat válečné úsilí zkomírajícího Německa, druzí, nalákání vidinou dlouhé dovolenky, vyslovovali názor, že bunkry Němcům stejně nepomůžou, letadla neochrání a neomezená dovolenka byla těžko odolatelným lákadlem. Nakonec jsme se rozhodli, že to zkusíme a po vymezení prvního výkopu jsme se pustili do intenzivní práce, která byla přerušována občasnými hádkami v souvislosti s tím, že Němcům pomáháme prodloužit válku, ale na druhé straně i hádkami s těmi, kteří nepodávali dostatečný pracovní výkon a tak mařili naši vidinu dlouhé dovolenky. A tak došlo k tomu, že na samém konci války jsme podávali neuvěřitelný pracovní výkon a výkop 5 bunkrů ukončili jeden den před velikonočními svátky (ve středu). Při přejímce ukončeného díla nám Leutnant Dix oznámil, že jsme sice úkol splnili, ale že dovolenku nedostaneme s ohledem na mezitím vyhlášený všeobecný zákaz udělování dovolenek. Pochopitelně nás to rozčílilo a začali jsme se Leutnantem dohadovat, zdůrazňovali, že jsme dřeli jako mezci a výsledek je pro nás nulový, padala z naší strany i slova jako „Ein Wort, ein Mann“ (slovo dělá muže) a nakonec jsme pohrozili, že si vyžádáme slyšení přímo u velitele letiště, proti čemu Leutnant Dix ničeho nenamítal. Byl jsem členem tříčlenné delegace naší čtyř, velitel letiště nás přijal na zelený čtvrtek celkem slušně, dokonce nám vyslovil

uznání za naše pracovní úsilí, ale na závěr konstatoval, že ani on nemůže a nesmí všeobecný zákaz udělování dovolenek překročit. Když jsme stále naléhali, spojil se telefonicky s vrchním velitelem PTN v Praze, Kanálské ulici, Bereitschaftsführerem Kortem, avšak ani ten souhlas k udělení dovolenek nedal. Nakonec velitel letiště prohlásil, že nám sice dovolenku vystavit nemůže, ale že souhlasí s tím, abychom se od tohoto okamžiku vrátili na ubikace, nenastoupili do práce a podle svého zvážení odpočívali až do velikonočního pondělí včetně. Před velitelským barákem čekali na výsledek jednání ostatní členové naší čety, všichni jsme se potom vydali pěšky přes letiště na ubikaci ve škole ve Vodochodech. To už ale bylo poledne a tak jsme se ve vzrušené debatě dohadovali o tom, zda nabídku k pětidennímu odpočinku na ubikacích využijeme nebo zda s odůvodněním, že nám to bylo závazně přislíbeno, odjedeme domů na černo a vrátíme se až v úterý po velikonočích. Naše úvahy po cestě přerušila siréna vyhlašující nálet, po několika minutách jsme nejdříve uslyšeli a potom i uviděly svaz bombardovacích letadel směřujících na Kralupy. Bylo asi 12:30, když kromě hukotu letadel se ozvalo známé svištění padajících bomb a v zápětí na to, jsme viděli jak z města Kralupy nejprve vyšlehly plameny a potom hustý černý kouř. Bombardovací svaz pokračoval dále v přímočarém letu, ale za necelých 5 minut přiletěl další svaz bombardéru a vše se opakovalo: nejprve svištění, potom detonace bomb, plameny a opět další mraky černého dýmu. Vlny bombardovací letadel následovaly za sebou vždy po pěti minutách: bylo jich celkem 6 až 7. V okamžiku odhoukání náletu se kouř z Kralup spojil v jeden veliký, černý oblak, který se pomalu posouval až nad obec Vodochody. Po odhoukání náletu jsme pokračovali v cestě na ubikace a rozhodli se mezím, že počkáme do večera a pak se vydáme na černo domů, ale ne přes Kralupy, jak jsme původně uvažovali, ale před Roztoky do Dejvic. Správně jsme totiž předpokládali, že železniční trať byla bombardováním přerušena. To jsme také v pozdních večerních hodinách provedli a já sám jsem se dostal na Kladno posledním nočním vlakem (tzv. flamendrákem) až dlouho po půlnoci (mezitím vyhlášen na trati poplach s očekáváním útoku hloubkařů.) Doma jsem potom odpočíval a užíval si dovolenky na černo. Na Bílou sobotu byl normální pracovní den, kdy normálně byla doručována i pošta. Dostal jsem od velitele útvaru PTN Klecany telegram „Sofort einrücken!“ (okamžitě narukovat). V Kladně jsem potom vyhledal kamarády z naší čety a zjistil, že stejný telegram dostali i ostatní. Znovu jsme se začali radit a dohodli, že do Klecan se nevrátíme hned, ale až v úterý po velikonočích a že budeme tvrdit, že jsme během velikonočních svátků žádný telegram nedostali. Jak jsme se dohodli, tak jsme i jednali. V úterý po velikonočích jsme brzy ráno dorazili opět přes Prahu do Klecan, kde nás na náměstí čekal již Meister Zeman (velitel útvaru PTN), nechal nás nastoupit do sevřeného útvaru a potom s námi na náměstí cvičil a proháněl nás sem a tam a mezitím vždy s rozkazem k zemi a vztyk. Asi po 20 minutách nám nastoupeným v pochodovém útvaru oznámil, že večer v 17:00 hodin bude vyhlášen nástup celého útvaru před budovou školy ve Vodochodech a tam, že ^{naše} nám všemi provinilými bude vynesena rozsudek o potrestání za nedovolené opuštění ubytovacího prostoru. A tak ve stanovenou hodinu nastoupil před školou ve Vodochodech celý útvar PTN do formace otevřeného písmene U, na otevřenou stranu nastoupil velitel útvaru a jeho pobočník a ten začal podle seznamu vyvolávat členy našeho družstva. Pamatuji se, že jsem byl v pořadí třetí vyvolaný. Všech 11 nás tu potom stálo jako na popravě. Po krátkém úvodu, ve kterém naše jednání kvalifikoval jako zběhnutí od praporu (Fahnenflucht), za což hrozí těžký trest, nám oznámil, že jako polehčující okolnost bere v úvahu skutečnost, že jsme se na výzvu vrátili k útvaru, i když ne ihned na rozkaz v telegramu a že jako kázeňský trest nám ukládá zařazení celé čety jako tzv. Strafkommando (trestní oddíl), které se každý den při nástupu bude hlásit

na levém křídle a budou mu uloženy ty nejtěžší a nejnebezpečnější práce (čištění záchodů, práce kamenolomu, přemísťování leteckých bomb, panzerfaustů apod. Kromě toho vždy po skončení celotýdenní práce budeme předáni na četnickou stanici v Klecanech, kde budeme přes víkend internováni a budou nám uloženy další práce. Kromě toho nám všem byl uložen zákaz vycházek až do konce války. Bylo to nepříjemné, ale trochu jsme si oddechli s tím, že to ještě dobře dopadlo.

Skutečně v sobotu odpoledne po velikonocích jsme museli po skončení práce nastoupit opět na klecanském náměstí, kde nás velitel Zeman předal veliteli četnické stanice. Ten také převzal nad námi velení a velmi ostrým vojenským způsobem nás odvedl na dvůr četnické stanice v Klecanech (budova blízko biografu, kde prý později po válce byl poštovní úřad). Sotva jsme zmizeli z dohledu veřejnosti a velitele Zemana, dal nám pohov a velmi přátelským hlasem oznámil, že budeme ubytováni ve vlhké garáži na slámě, ale, že se ve slámě ještě večer pouze vyválíme, aby to vypadalo, že jsme tam skutečně spali, ale že nás všech 11 uloží na strážnici v I. Poschodí, kde vyfasujeme koberce a deky na přikrytí. Tak se také stalo, ale navíc četníci ve službě nám uvařili pravý vojenský guláš a společně s nimi jsme potom poslouchali zprávy z Londýna. V neděli ráno byl krásný předjarní slunečný den, velitel nám po slušné snídani povolil vzít si deky a zalehnout v sadě četnické stanice, který byl celý ohraničen dosti vysokou kamennou zdí. Tam jsme zalehli a brzo po ránu se již vyhřívali na jarním sluníčku. Četli jsme si tam, vyprávěli a dokonce tam někdo propašoval harmoniku a tak jsme se pustili do zpívání trampských a tehdy populárních písniček vč. německých. Před polednem se náhle za zdí ozvalo pískání a dívčí hlasy: „Kluci, jste tam“. Vysunuli jsme se na zeď a asi 3 děvčata nám podala velký koš na prádlo plný opravdových pochoutek. Hlavně se jednalo o zabíjačku, ale byly tam dokonce i láhve protektorátního vína. Dárkyně jsme odvděčili tím, že jsme jim zahráli a zazpívali písničky a šlágry podle jejich přání. Krásný den byl zakončen před pátou hodinou nástupem s náradím na silnici před četnickou stanicí za účelem čištění kanálů a to proto, že nás velitel stanice informoval, že velitel Zeman povede část útvaru PTN z Vodochod na představení do kina v Klecanech na pátou hodinu. Každý dostal nějaký nástroj a v okamžiku, kdy se naši kamarádi blížili v sevřeném pochodovém útvaru za zpěvu pochodových písní, jsme předstírali usilovnou práci v kanálech. Zřejmě to velitele Zemana velmi uspokojilo a dokonce s úsměvem na nás volal: „Tak už jste zkrotli?“

Sotva naši kamarádi zmizeli v budově kina, dostali jsme rozchod a vrátili se na ubikaci na četnické stanici na večeri a dále poslouchal poslech nejnovějších zpráv z Londýna.

Náš pobyt na četnické stanici o víkendech ve zbývajících týdnech měsíce března a dubna probíhal v naprosté pohodě a to až do náletu dne 16. dubna 1945, který je popsán podrobně na jiném místě.

Pokud se po velikonocích ještě někde pracovalo na výkopech a ochranných valech pro letadla, probíhaly práce velmi pomalu a příslušné čety se flákaly jak jen to bylo možné. Naše obavy, že urychleným výkopem jsme Němcům pomohli ochránit jejich letadla a tím prodloužit válku, se po náletu dne 16. dubna 1945 úplně rozplynuly, protože letadla odstavená do těchto výkopů stihl stejný osud jako u letadel na volné ploše. Účinnost těchto tzv. bunkrů byla také snížena tím, že výkopy nebyly zapažené a v měkké půdě docházelo k jejich borcení.